Vnútroštátne právne predpisy

Španielsko

Táto stránka poskytuje informácie o španielskom právnom systéme a všeobecný prehľad o právnom poriadku v tejto krajine.

Pramene španielskeho práva

Pramene španielskeho práva sú stanovené v článku 1 občianskeho zákonníka (*Código Civil*):
Španielsky právny poriadok vychádza z práva, obyčajov a všeobecných právnych predpisov.
Právne úpravy, ktoré sú v rozpore s inou právnou úpravou vyššej právnej sily, sú neplatné.
Obyčaj sa uplatňuje len v prípade absencie platného právneho predpisu a pod podmienkou, že neodporuje verejnému poriadku alebo morálke a je preukázateľná.
Právne zvyklosti, ktoré nie sú len výkladom prejavu vôle, sa pokladajú za obyčaje.
Všeobecné právne zásady sa uplatňujú v prípade absencie právneho predpisu alebo obyčaje bez toho, aby bola dotknutá ich informatívna úloha v súvislosti s právnym poriadkom.
Právne normy uvedené v medzinárodných zmluvách sa v Španielsku priamo neuplatňujú, pokým nie sú zahrnuté do vnútroštátneho právneho poriadku uverejneného v plnom znení v Úradnom vestníku štátu (*Boletín Oficial del Estado*).
Judikatúra dopĺňa právny poriadok o doktrínu, ktorú pravidelne stavuje najvyšší súd (*Tribunal Supremo*) pri svojom výklade a pri uplatňovaní práva, obyčají a všeobecných právnych zásad.
Sudcovia (ako aj súdy) v Španielsku, ktorí sa riadia výhradne ústavou a právnym poriadkom, sú povinní rozhodnúť o každom prípade, o ktorom pojednávajú, v súlade so zavedeným systémom prameňov práva, z ktorých čerpajú.

Typy právnych nástrojov

Ústava: najvyššia právna norma štátu, ktorú musia dodržiavať všetky orgány verejnej moci aj občania. Každá právna úprava alebo právny akt, ktorý odporuje ústave, je neplatný. Ústavu tvoria dve časti, ktoré sa jasne líšia svojím obsahom: a) právna doktrína a b) organická časť.
Medzinárodné zmluvy: písomné dohody uzavreté medzi určitými medzinárodnými právnymi subjektmi, ktoré sa riadia medzinárodným právom. Môžu obsahovať jeden alebo viaceré súvisiace právne nástroje bez ohľadu na ich pomenovanie. Po podpísaní a oficiálnom uverejnení v Španielsku sa medzinárodné zmluvy stanú súčasťou vnútroštátneho právneho poriadku.
Štatúty autonómie: základné španielske inštitucionálne normy, ktoré sa uplatňujú na jednotlivé autonómne spoločenstvá, a sú uznané v španielskej ústave z roku 1978. Schválené sú organickým zákonom. Zahŕňajú minimálne názov autonómneho spoločenstva; jeho územné vymedzenie, názvy, organizačné štruktúry a sídla autonómnych inštitúcií a im zverené právomoci. Štatúty autonómie nie sú vyjadrením suverenity, ani nie sú *ústavou*, pretože nepramenia z pôvodnej konštitučnej moci (ktorá nebola zverená územiam, ktoré sa stali autonómnymi spoločenstvami). Za svoju existenciu vďačia skôr tomu, že boli štátom uznané, zásada autonómie nemôže byť v žiadnom prípade v rozpore so zásadou jednoty.
Zákon: Španielsko má rôzne typy zákonov.
Organické zákony: zákony, ktoré sa vzťahujú na uplatňovanie základných práv a občianskych slobôd, ktorými sa schvaľujú štatúty autonómie a právny poriadok upravujúci všeobecný volebný systém, a iné uvedené v ústave.
Všeobecné zákony: ktoré upravujú záležitosti, ktoré nie sú upravené organickými zákonmi.
Legislatívne dekréty: povinné právne úpravy týkajúce sa určitých záležitostí vydané vládou na základe právomoci delegovanej parlamentom (*Cortes Generales*).
Zákonné dekréty: prechodné právne úpravy vydané vládou v prípadoch mimoriadnej a naliehavej potreby, ktoré nemajú vplyv na právny poriadok upravujúci základné inštitúcie štátu, práva, povinnosti a slobody občanov uvedené v hlave I ústavy, právny poriadok upravujúci autonómne spoločenstvá alebo právny poriadok upravujúci všeobecný volebný systém. Zákonné dekréty musia byť predložené celej poslaneckej snemovni (*Congreso de los Diputados*) na rozpravu a hlasovanie do tridsiatich dní od prijatia.
Nariadenia: všeobecné právne normy vydané výkonným orgánom. V hierarchii noriem je ich postavenie bezprostredne pod zákonom a vo všeobecnosti sa prostredníctvom nich zákon vykonáva.
Obyčaje: vymedzené sú ako „súbor pravidiel vyplývajúcich z viac-menej stáleho opakovania rovnakých úkonov“. Aby obyčaj reprezentovala vyjadrenie kolektívnej a spontánnej vôle, musí byť všeobecná, stála, rovnaká a dlhodobá.
Všeobecné právne zásady: všeobecné normatívne vyhlásenia, ktoré sa bez toho, aby boli oficiálne začlenené do právneho poriadku, považujú však za jeho súčasť, pretože slúžia ako základ pre iné špecifické normatívne vyhlásenia alebo abstraktným spôsobom vyjadrujú obsah určitého súboru takýchto vyhlásení. Používajú sa na riešenie právnych nedostatočností alebo na výklad právnych noriem.
Judikatúra: je tvorená dvomi typmi rozsudkov – vydanými najvyšším súdom alebo v prípade určitých záležitostí, keď je právomoc obmedzená na autonómne spoločenstvo najvyšším súdnym dvorom (*Tribunal Superior de Justicia*) autonómneho spoločenstva – ktoré vykladajú právnu normu rovnakým spôsobom. Ak sa sudca alebo súd odchýli od doktríny najvyššieho súdu, rozsudok nie je automaticky zrušený, ale poslúži ako základ pre kasačnú sťažnosť. Najvyšší súd, ako aj najvyšší súdny dvor v určitom autonómnom spoločenstve sa môžu z opodstatnených dôvodov kedykoľvek odchýliť od konsolidovanej judikatúry a vytvoriť novú judikatúru.

Hierarchia noriem

V článku 1.2 španielskeho občianskeho zákonníka je stanovené, že „právne úpravy, ktoré sú v rozpore s právnou úpravou vyššej právnej sily, sú neplatné“. To znamená, že hierarchiu právnych noriem je potrebné špecifikovať. Španielska ústava upravuje na tento účel vzájomné vzťahy medzi jednotlivými právnymi normami a ich hierarchické a jurisdikčné vzťahy.
Poradie noriem v španielskom práve podľa ústavy je:
Ústava.
Medzinárodné zmluvy.
Zákon, v nasledovnom poradí: organické zákony, všeobecné zákony a právne normy so silou zákona (vrátane kráľovských zákonných dekrétov a kráľovských legislatívnych dekrétov), pričom medzi nimi nepanuje hierarchický vzťah, ale skôr odlišné postupy a oblasti použitia.

Právne normy vydané výkonnou mocou s vlastnou hierarchiou v závislosti od orgánu, ktorý ho vydáva (kráľovské dekréty, vyhlášky ministerstva atď.)
Okrem toho je ustanovená zásada jurisdikcie so zreteľom na právne normy vydané parlamentmi jednotlivých autonómnych spoločenstiev (vyhlášky regionálnych vlád, nariadenia regionálnych vlád a pod.).
Sudcovia a súdy neuplatňujú nariadenia alebo iné právne úpravy, ktoré sú v rozpore s ústavou, zákonom alebo zásadou hierarchie noriem.

Inštitucionálny rámec

Inštitúcie zodpovedné za prijímanie právnych noriem

Španielsky inštitucionálny rámec je založený na zásade rozdelenia právomocí, pričom legislatívna moc je zverená španielskemu parlamentu a legislatívnym zhromaždeniam autonómnych spoločenstiev.
Vláda na úrovni štátu, ako aj v každom autonómnom spoločenstve má výkonnú moc – vrátane právomoci regulovať – a v niektorých prípadoch vykonáva zákonodarnú moc delegovanú parlamentom.
Miestne orgány nemajú legislatívnu právomoc, majú však regulačnú právomoc, ktorá sa vykonáva najmä formou obecných nariadení.
Zákonodarnú iniciatívu (právo predkladať návrhy zákonov) má vláda, kongres a senát, zhromaždenia autonómnych spoločenstiev a ľud.

Rozhodovací proces

Medzinárodné zmluvy: existujú tri schvaľovacie mechanizmy v závislosti od záležitostí, ktoré zmluvy upravujú.
Po prvé, na základe organického zákona bude povolené podpísanie zmlúv, kde sa výkon právomoci vyplývajúcej z ústavy zverí medzinárodnej organizácii alebo inštitúcii.
Po druhé, vláda môže udeliť súhlas štátu s podpísaním právne záväzných zmlúv alebo dohôd s predchádzajúcim súhlasom parlamentu v týchto prípadoch: politické zmluvy, vojenské zmluvy alebo dohody, zmluvy alebo dohody týkajúce sa územnej celistvosti štátu alebo základných práv a povinností stanovených v hlave I, zmluvy alebo dohody určujúce finančné povinnosti pre daňové úrady a zmluvy alebo dohody vyžadujúce zmenu zákona alebo výnimku zo zákona, alebo vyžadujúce legislatívne opatrenia na to, aby sa mohli vykonávať.
Napokon, v prípade všetkých ostatných záležitostí jedinou požiadavkou je informovať kongres a senát bezprostredne po podpísaní zmluvy.
Po podpísaní a oficiálnom uverejnení v Španielsku sa medzinárodné zmluvy stanú súčasťou vnútroštátneho právneho poriadku. Od ustanovení zmlúv sa možno odchýliť alebo ustanovenia zmlúv možno zmeniť alebo pozastaviť ich platnosť len formou ustanovenou v týchto zmluvách alebo v súlade so všeobecne platnými normami medzinárodného práva. Medzinárodné zmluvy a dohody možno vypovedať na základe rovnakého postupu ako pri ich schvaľovaní.
Zákon:
Návrhy zákonov schvaľuje Rada ministrov (*Consejo de Ministros*), ktorá ich predkladá kongresu s dôvodovou správou a právnym základom nevyhnutým k tomu, aby sa kongres mohol k nim vyjadriť.
V prípade autonómnych spoločenstiev návrhy zákonov schvaľujú príslušné rady ministrov a za rovnakých podmienok sa predkladajú zákonodarnému zhromaždeniu príslušného autonómneho spoločenstva.
Po schválení návrhu všeobecného alebo organického zákona kongresom jeho predseda o schválenom návrhu zákona bezodkladne informuje predsedu senátu, ktorý návrh zákona potom predloží senátu na prerokovanie. Odo dňa predloženia návrhu zákona má senát dva mesiace na jeho vetovanie alebo predloženie zmien. K vetovaniu návrhu zákona je potrebná absolútna väčšina hlasov.
Návrh zákona nemôže byť predložený kráľovi na schválenie, pokiaľ kongres neschválil pôvodný návrh (v prípade veta to musí byť absolútnou väčšinou hlasov, jednoduchá väčšina hlasov je postačujúca po uplynutí dvoch mesiacoch od predloženia návrhu) alebo nehlasoval o pozmeňujúcich návrhoch na ich prijatie alebo odmietnutie jednoduchou väčšinou hlasov. Dvojmesačná lehota, ktorú má senát k dispozícii na vetovanie návrhu alebo jeho zmenu, je skrátená na 20 pracovných dní v prípade návrhov, ktoré vláda alebo kongres vyhlásili za naliehavé.
Zákony, ktoré prijal parlament, sa predložia kráľovi, ktorý ich v lehote 15 dní od prijatia schváli, vyhlási a nariadi ich bezodkladné uverejnenie.
Organické zákony: na schválenie, zmenu organických zákonov alebo na odchýlenie od nich je potrebná absolútna väčšina hlasov kongresu pri konečnom hlasovaní o celom návrhu.
Nariadenia: vypracovanie nariadení sa riadi takýmto postupom:
Nariadenia iniciuje príslušný rezort zaoberajúci sa tvorbou politík a vypracuje návrh, ktorý sa predloží so správou odôvodňujúcou potrebu a relevantnosť nariadenia, ako aj s finančnou správou s odhadom príslušných nákladov.
V priebehu prípravy bude potrebné zabezpečiť okrem správ, stanovísk a povinných vopred získaných povolení všetky štúdie a konzultácie pokladané za potrebné na zaistenie relevantnosti a zákonnosti textu. V každom prípade je potrebné priložiť k nariadeniam správu o rodovom vplyve opatrení, ktoré obsahujú.
Ak sa právna úprava týka legitímnych práv a záujmov občanov, verejnosť sa môže k nej vyjadriť v primeranej lehote aspoň 15 pracovných dní, a preto, ak tak vyplýva z charakteru právnej úpravy, sa táto právna úprava v priebehu uvedenej lehoty predloží na verejnú konzultáciu.
V každom prípade návrhy nariadení musí predložiť Generálny technický sekretariát (*Secretaría General Técnica*) bez toho, aby bolo dotknuté stanovisko Štátnej rady (*Consejo de Estado*) v prípadoch ustanovených zákonom.
Predchádzajúca správa zo strany verejných orgánov sa bude vyžadovať v prípade, ak by nariadenie mohlo ovplyvniť rozdelenie právomoci medzi štátom a autonómnymi spoločenstvami.
Nariadenia schválené vládou nadobudnú účinnosť až po zverejnení v plnom znení v Úradnom vestníku.

Právne databázy

Úradný vestník zahŕňa všetky právne predpisy vydané od roku 1960.

Je prístup do databáz bezplatný?

Prístup do tejto databázy je bezplatný.

Stručný opis obsahu

Všetky vestníky uverejnené od roku 1960 sú k dispozícii k nahliadnutiu na webovom sídle úradného vestníka.
Na tomto webovom sídle sa nachádza aj vyhľadávač pre právne predpisy a oznámenia spolu s databázami ústavnej judikatúry (od roku 1980), správy a stanoviská štátnej právnej služby (*Abogacía del Estado*) (od roku 1997) a stanoviská Štátnej rady. Nachádzajú sa v ňom aj **prepracované verzie** obsahujúce hlavné zmeny v príslušných právnych predpisoch. Napokon, ponúkajú sa tu aj také služby, ako je upozorňovanie na zmeny v legislatíve, oznamy pre verejnosť a získavanie informácií a dokumentácie.

Súvisiace odkazy

Databáza španielskej legislatívy

Posledná aktualizácia: 17/01/2024

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska

komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.